

JÄGAREFÖRBUNDETS OCH JÄGARNAS ROLL I CWD-ÖVERVAKNINGEN

Bodil Elmhagen & Björn Sundgren



Svenska Jägareförbundet

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

- Medlemsägd, ideell organisation
- Grundades 1830
- Drygt 150 000 medlemmar
- 22 länsföreningar
324 jaktvårdskretsar
13 kontor från Luleå till Kristianstad

Verksamhet

- Medlemsorganisation
- Tjänstemannaorganisation

Ett övergripande mål: *Välmående, kvalitativa viltstammar som förvaltas lokalt*

Medlemmarna



SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

- Medlemsägd, ideell organisation
- Grundades 1830
- Drygt 150 000 medlemmar
- 22 länsföreningar
324 jaktvårdskretsar
13 kontor från Luleå till Kristianstad

Verksamhet

- Medlemsorganisation
- Tjänstemannaorganisation

Ett övergripande mål: *Välmående, kvalitativa viltstammar som förvaltas lokalt*

Medlemmarna

Jakt- och
viltvårdsuppdraget



JAKT- & VILTVÅRDSUPPDRAGET

- Sedan 1938
- Årlig ansökan, regeringen beslutar, näringsdepartementet ger uppdrag
- Finansieras av viltvårdsfonden



↓ Viltvårdsavgift, 300 kr

Viltvårdsfonden
(Kammarkollegiet)

↓ Regeringsbeslut

Bidrag ur viltvårdsfonden 2018

Svenska Jägareförbundet	52,2 mkr
Jägarnas Riksförbund	7,4 mkr
Naturvårdsverket	24,5 mkr
Länsstyrelserna	0,9 mkr
Statens veterinärmed. anstalt	4,0 mkr
Naturskyddsföreningen	0,9 mkr

Jakt- och viltvårdsuppdraget att leda delar av jakten och viltvården

- Information: övergripande samt praktisk om jakt och viltförvaltning
- Viltövervakning
- Utbilda jägare
- Vilt och trafik
- Älgförvaltning

Inkluderar: bistå myndigheter



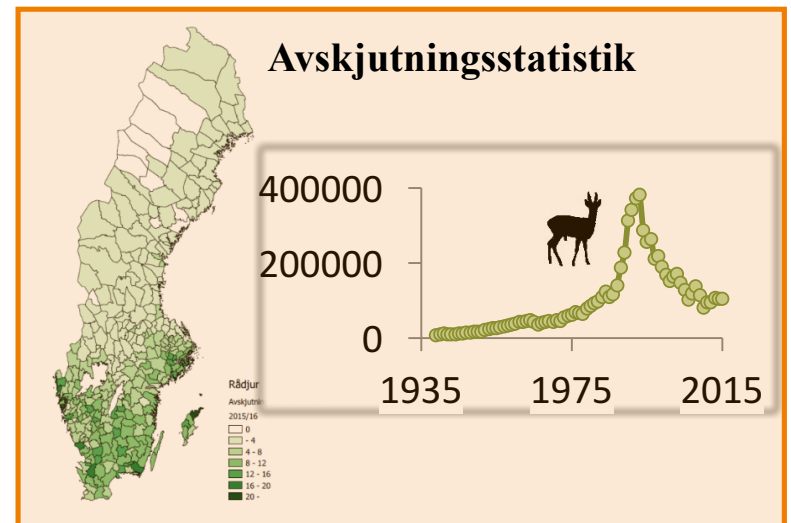
VIKTIGA DELAR VID SJUKDOMSÖVERVAKNING

- Sedan 1938
- Årlig ansökan, regeringen beslutar, näringsdepartementet ger uppdrag
- Finansieras av viltvårdsfonden

Kanaler: Hemsida, sociala medier, utbildningar, tidningen Svensk Jakt mm

Jakt- och viltvårdsuppdraget att leda delar av jakten och viltvården

- Information: övergripande samt praktisk om jakt och viltförvaltning
 - Viltövervakning
 - Utbilda jägare
 - Vilt och trafik
 - Älgförvaltning
- Inkluderar: bistå myndigheter*



Trafikeftersöksorganisationen

- Nationell, regional- och länskoordinatorer, lokala kontaktpersoner
- Drygt 5000 jägare, 10 000 tränade hundar

LINJEORGANISATION: SJUKDOMSÖVERVAKNING

Mål: Effektiv organisation som på förfrågan kan bistå myndigheter

- sprida information om viltsjukdomar
- provtagningsinsatser

Löpande verksamhet inom JVU

- Sprida information
- Provtagningsmaterial till fallviltundersökningen på lokalkontor: generella sjukdomsövervakningen

Beredskapsorganisation, ej JVU

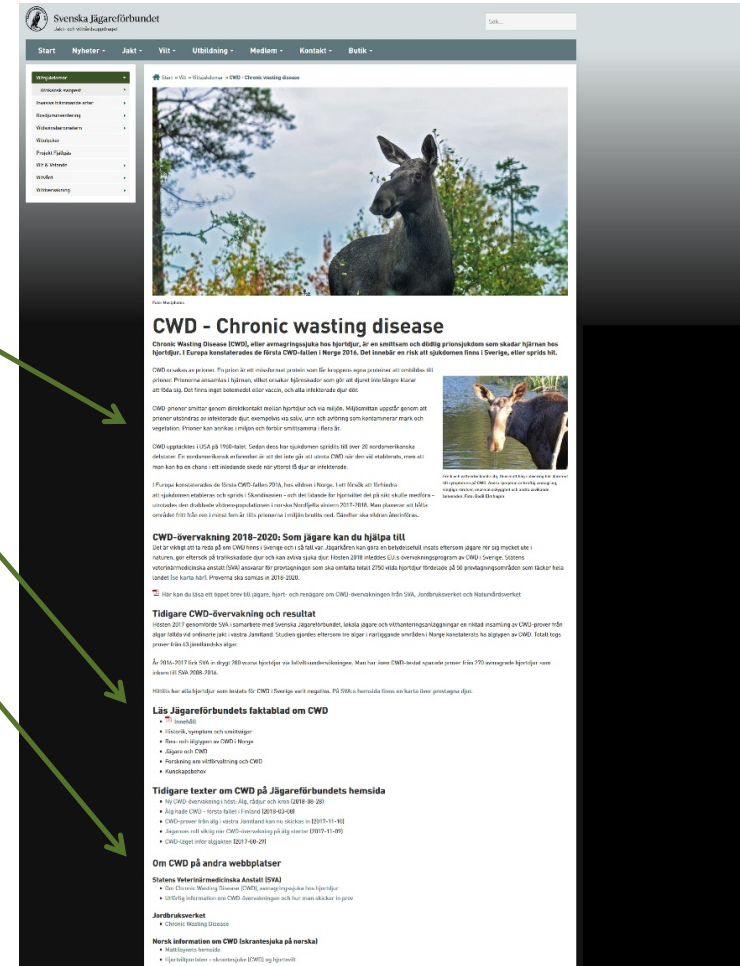
- Aktiveras vid riktade undersökningar
- Svårt förutse behov →
Kräver särskilda medel



LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter



LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter
- **Nyheter (samlade tidigare texter)**



Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida

- Ny CWD-övervakning i höst: Älg, rådjur och kron (2018-08-28)
- Älg hade CWD - första fallet i Finland (2018-03-08)
- CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)
- Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)
- CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)
- CWD-läget i Norge: Minska risken för smittspridning (2017-07-17)
- Viltets hälsoläge i Sverige (2017-07-12)
- Viltforskningsdagarna på film (2017-04-20)
- Viltforskningsdagarna - Nytt om CWD (2017-03-30)
- Vad du behöver veta om CWD inför älgjakten (2016-09-01)
- Förbud mot lockmedel med urin (2016-07-21)
- Allt du behöver veta om CWD (2016-06-20)

LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter
- Nyheter (samlade tidigare texter)
- Information om provtagning och pågående CWD-övervakning

The screenshot shows the Svenska Jägareförbundet website. The main article is titled "CWD - Chronic wasting disease" and features a photograph of a deer. To the right of the article is a map of Sweden divided into regions, with a legend indicating: Ålg (Ä), Kronhjort (K), and Rådjur (R). Below the article, there is a section titled "Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida" which lists several news items with dates.

Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida

- Ny CWD-övervakning i höst: Älg, rådjur och kron (2018-08-28)
- Älg hade CWD - första fallet i Finland (2018-03-08)
- CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)
- Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)
- CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)
- CWD-läget i Norge: Minska risken för smittspridning (2017-07-17)
- Viltets hälsoläge i Sverige (2017-07-12)
- Viltforskningsdagarna på film (2017-04-20)
- Viltforskningsdagarna - Nytt om CWD (2017-03-30)
- Vad du behöver veta om CWD inför älgjakten (2016-09-01)
- Förbud mot lockmedel med urin (2016-07-21)
- Allt du behöver veta om CWD (2016-06-20)

LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter
- Nyheter (samlade tidigare texter)
- Information om provtagning och pågående CWD-övervakning

Information andra kanaler

- Sociala medier, Svensk Jakt, internutbildning

Provtagningsmaterial

- Finns på lokalkontoren

The screenshot shows the Svenska Jägareförbundet website. The main article is titled "CWD - Chronic wasting disease" and includes a photo of a deer. To the right is a map of Sweden divided into hunting districts, with a legend for Älg (Å), Kronhjort (K), and Rådjur (R). Below the main article is a box titled "Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida" containing a list of previous articles.

Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida

- Ny CWD-övervakning i höst: Älg, rådjur och kron (2018-08-28)
- Älg hade CWD - första fallet i Finland (2018-03-08)
- CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)
- Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)
- CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)
- CWD-läget i Norge: Minska risken för smittspridning (2017-07-17)
- Viltets hälsoläge i Sverige (2017-07-12)
- Viltforskningsdagarna på film (2017-04-20)
- Viltforskningsdagarna - Nytt om CWD (2017-03-30)
- Vad du behöver veta om CWD inför älgjakten (2016-09-01)
- Förbud mot lockmedel med urin (2016-07-21)
- Allt du behöver veta om CWD (2016-06-20)

LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter
- Nyheter (samlade tidigare texter)
- Information om provtagning och pågående CWD-övervakning
- **Resultat av tidigare övervakning**

Information andra kanaler

- Sociala medier, Svensk Jakt, internutbildning

Provtagningsmaterial

- Finns på lokalkontoren

The screenshot shows the website for Svenska Jägareförbundet. The main article is titled "CWD - Chronic wasting disease" and includes a photo of a deer. Below the article, there is a section titled "Tidigare CWD-övervakning och resultat" which lists several previous reports and actions taken by hunters. A green box highlights this list, and a separate box to the right contains a detailed list of these "Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida".

Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida

- Ny CWD-övervakning i höst: Älg, rådjur och kron (2018-08-28)
- Älg hade CWD - första fallet i Finland (2018-03-08)
- CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)
- Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)
- CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)
- CWD-läget i Norge: Minska risken för smittspridning (2017-07-17)
- Viltets hälsoläge i Sverige (2017-07-12)
- Viltforskningsdagarna på film (2017-04-20)
- Viltforskningsdagarna - Nytt om CWD (2017-03-30)
- Vad du behöver veta om CWD inför älgjakten (2016-09-01)
- Förbud mot lockmedel med urin (2016-07-21)
- Allt du behöver veta om CWD (2016-06-20)



LÖPANDE VERKSAMHET INOM JVU: CWD

Information hemsidan

- Generell information, faktablad
- Länkar till myndigheter
- Nyheter (samlade tidigare texter)
- Information om provtagning och pågående CWD-övervakning
- **Resultat av tidigare övervakning**

Aktivering av beredskapsorganisationen
Riktad undersökning, större insats

Provtagningsmaterial

- Finns på lokalkontoren

The screenshot shows the Svenska Jägareförbundet website with a navigation menu at the top. The main content area features a large image of a deer and a headline "CWD - Chronic wasting disease". Below the headline is a detailed article in Swedish. At the bottom of the page, there is a section titled "Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida" which lists several articles with dates. An orange box highlights three of these articles: "CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)", "Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)", and "CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)".

CWD - Chronic wasting disease
Chronic Wasting Disease (CWD), eller smittiga hjärntvål, är en smittsam och dödlig prionsjukdom som skadar hjärnan hos hjortar. Enligt senaste uppgifterna från Svenska Jägareförbundet (SJVU) har CWD hittats i Norge 2014. Det innebär en risk att sjukdomen finns i Sverige, eller snart bli.

CWD-övervakning 2018-2020: Som jägare kan du hjälpa till
Det är viktigt att ha koll på om CWD finns i Sverige och så fort som möjligt. Jägarna kan göra en betydande insats eftersom jägare har god kontakt med naturen och ofta har tillgång till stora områden som är svåra att undersöka för andra. Jägarna kan också hjälpa till att sprida information om sjukdomen och dess faror. Jägarna kan också hjälpa till att sprida information om sjukdomen och dess faror. Jägarna kan också hjälpa till att sprida information om sjukdomen och dess faror.

Tidigare texter om CWD på Jägareförbundets hemsida

- Ny CWD-övervakning i höst: Älg, rådjur och kron (2018-08-28)
- Älg hade CWD - första fallet i Finland (2018-03-08)
- CWD-prover från älg i västra Jämtland kan nu skickas in (2017-11-10)
- Jägarnas roll viktig när CWD-övervakning på älg startar (2017-11-09)
- CWD-läget inför älgjakten (2017-08-29)
- CWD-läget i Norge: Minska risken för smittspridning (2017-07-17)
- Viltets hälsoläge i Sverige (2017-07-12)
- Viltforskningsdagarna på film (2017-04-20)
- Viltforskningsdagarna - Nytt om CWD (2017-03-30)
- Vad du behöver veta om CWD inför älgjakten (2016-09-01)
- Förbud mot lockmedel med urin (2016-07-21)
- Allt du behöver veta om CWD (2016-06-20)



BEREDSKAPSORGANISATIONEN

Riktade undersökningar

- Nationella kansliet samordnar
- Länsansvarig jaktvårdskonsulent med stöd av regionchef leder och genomför verksamhet i fält
- Förtroendevalda och medlemmar bidrar
- I akuta lägen kan mejl/sms-funktionen i Viltdata användas för direktkontakt med ca 30 000 jaktlag

Ingår inte i JVU

- Svårt förutse behov
- Kräver särskilda medel
- Men data genererade genom JVU kan användas, t ex avskjutningsstatistik

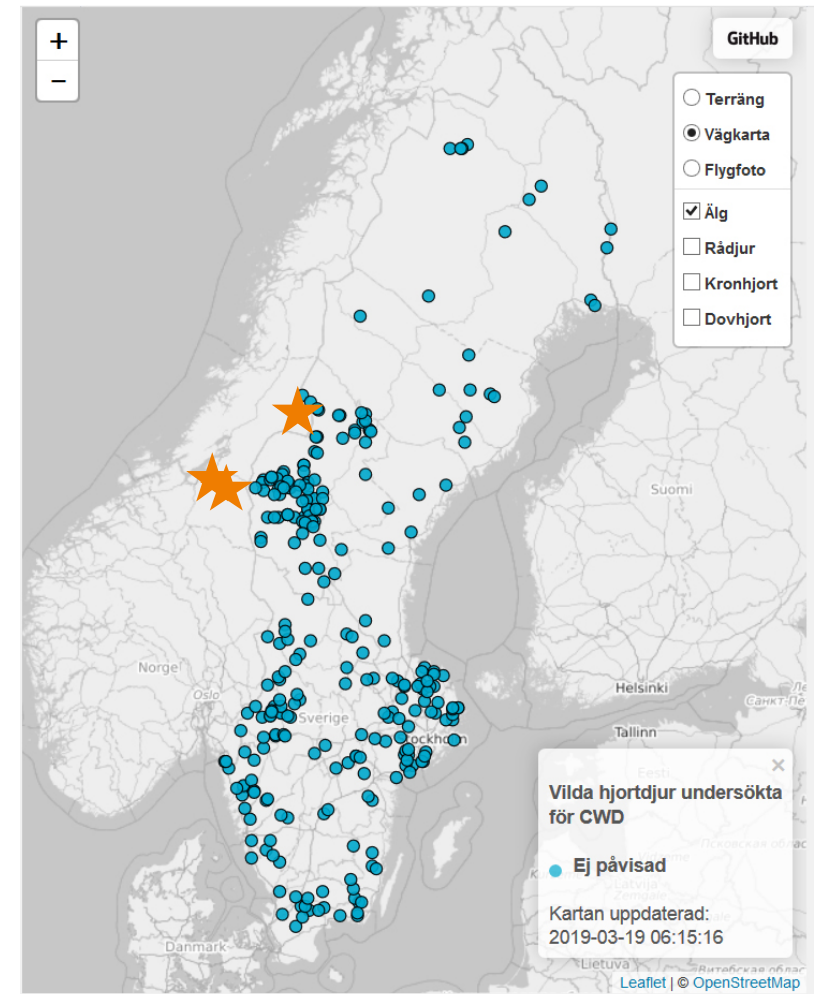


Foto: Mostphotos

CWD-PROVTAGNING I VÄSTRA JÄMTLAND

Beredskapsorganisationens arbete

- Riktad insamling vid ordinarie jakt
- Mål: 300 skallar
- Samarbete SVA, SJF, lokala jägare, VHA
- Besluta: provtagningsmetod, fokusomr.
- Ta fram information och instruktion
- Distribuera info till jägarna via viltdata, jaktrapport, hemsidor (SJF, SVA), samt VHA och trafikeftersök
- Utse kontaktpersoner på den nivå som passade bäst lokalt (krets/äfo/äso)
- Distribuera provtagningsmaterial till kontaktpersoner för att komma igång
- Support av jaktvårdskonsulent



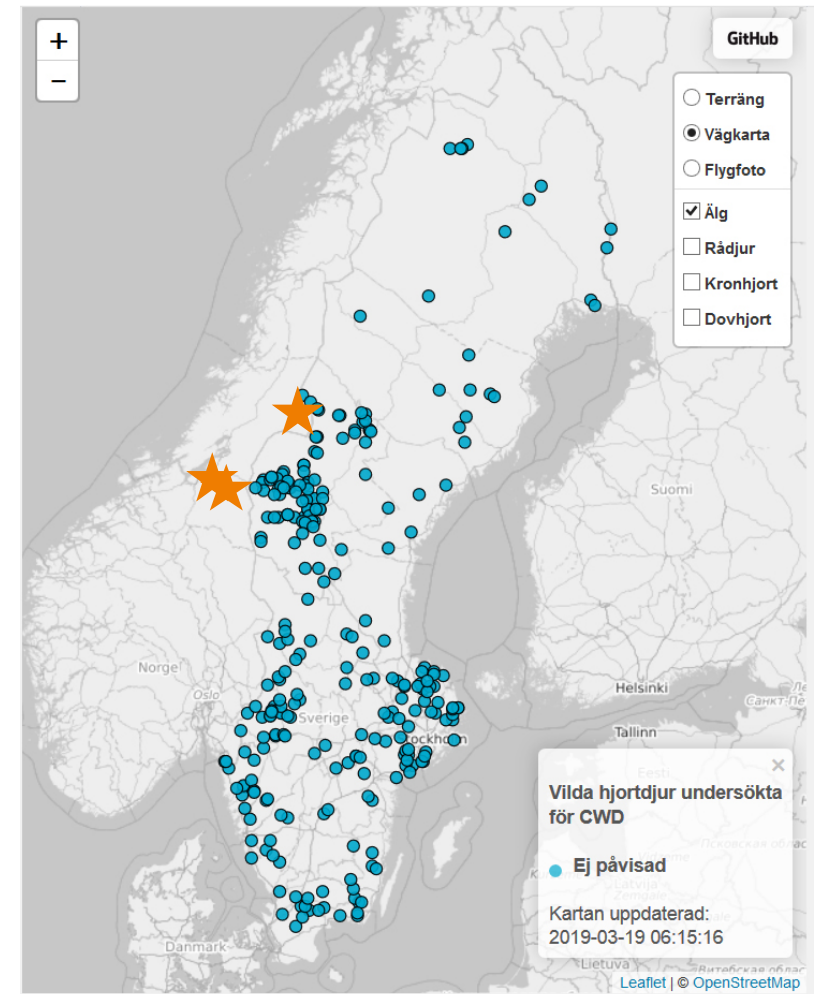
CWD-PROVTAGNING I VÄSTRA JÄMTLAND

Mål och resultat

- Mål: 300 skallar
Resultat: 75 skallar

Erfarenheter

- Förbättrad information kring provtagning, hur man kapar skallen för att få med hjärnstammen (som ska provtas)
- Kartonger fungerade, posten levererade
- Bör synkroniseras med jakten (många jaktlag redan klara, älgar säljs ofta till VHA under jaktens senare del)
- Rutiner kring veterinärbesiktning och provtagningstid när VHA används
komplicerade: **prioritera trafikeftersök?**



TRAFIKEFTERSÖK

Beteendeförändringar hos smittade djur ökar risken att de blir trafikoffer

- Jägarna utför idag eftersök på trafikskadat vilt – runt 60 000 tillfällen per år!
- Beteendeförändringarna leder till ökad risk för trafikolyckor - det är dessa vilt vi ska fokusera på!

Vad behövs för en effektiv insamling av trafikdödat vilt?

- Tydliga instruktioner från inblandade myndigheter om vad som gäller
- Enkla vägar in för proven
- Ersättning för det extra arbete som krävs för provtagning
- Framförhållning i besluten
- **Eftersöksjägarna ställer upp, men det krävs tydliga och enhetliga riktlinjer från myndigheterna!**

JAKT

- Jägarnas ögon och engagemang är en förutsättning för en heltäckande övervakning av viltet i Sverige eller för att göra intensiva punktinsatser
- Jägareförbundet finns i hela Sverige. Via jaktvårdskretsar och jaktlag har vi kontakter ute i varje liten del av landet
- Jägarna är vana att röra sig i naturen, har bra koll på vad som är normalt och ser därför snabbt förändringar
- Hög beredskap och stor villighet att rapportera till sin organisation

Spontan eller organiserat?

- Spontana bidrag till fallviltsundersökningen är självklar för jägarna. Exempel på detta är upptäckt av harpest. Här kommer CWD-prov att komma!
- Organiserad insamling över större ytor har genomförts tidigare, både för sjukdomsövervakning och förvaltning. Exempel på detta är bl.a. rävspillningsinsamling (dvärgbandmask) och insamling av käkar och livmödrar från älg och inte minst älg-obsen som ger närmare 5 miljoner mantimmar/år.
- **Organiserad insamling kräver framförhållning och planering!**

INSPIRATIONSEXEMPEL: AFRIKANSK SVINPEST

Förebyggande

- Utbilda och informera
- Planering och övning av insats
- Förbereda anläggningar för destruktion och provtagning

Vid utbrott

- Effektiva kommunikationskanaler
- Snabb kommunikation till berörda jaktlag
- Ledning och samordning av jägare
- Kartläggning av vildsvin, åtelplatser, befintlig infrastruktur mm i området
- Digitalt stöd för insatsen (www.viltdata.se)
- Erbjuder särskilt tränad personal



Bekämpning av viruset

1. Fastslå utbredning, restriktioner
2. Utrotning, jakt för destruktion
3. Slutförande (jakt, kadaversök mm)

SLUTSATSER: VAD BEHÖVS I FALLET CWD?

- **Planering och framförhållning**
- **Samordning mellan myndigheter**
- **Tydliga riktlinjer, ju enklare desto bättre (fältmässighet)**
- **Respekt för lokala jägares kunskap, synpunkter & tid**
- **Resurser**

